

Sags Behandling gjentagende er kommen tilbage dertil, vil jeg begynde med at sige, at jeg troer, at vi til en vis Grad ere enige, nemlig forsaavidt det ogsaa er Regjeringens Hensigt at stræbe efter at faae Fæstevæsenet afløst gennem Dvergang til Selveiendom, og Dvergang til Selveiendom væsentligt gennem de nuværende Fæstefamilier. Men hver enige vi altsaa end kunne være angaaende dette, maa jeg dog for mit Bedkommende gjøre forskjellige Forordringer for overhovedet at kunne gaae med, nemlig at de Forslag, som fremkomme, ikke stride mod de almindelige Regler for vor Lovgivning, og at de ikke ved altsidigt at fastholde denne ene bestemte Sag tillige tilfidesætte andre Hensyn, som Regjeringen er forpligtet til at tage overfor Landets Lovgivning. Som den første af disse Betragtninger nævner jeg den, at der i dette Lovforslag er givet ikke ganske faa af Bestemmelserne en tilbagevirkende Kraft; thi om dette end ved enkelte Leiligheder kan være tilstedeligt og tilladeligt, forekommer det mig dog, at det er en Grundsætning, som man ikke kan affee fra, at man ikke gennem en Lov virker tilbage paa allerede bestaaende Contracter, hvorimod jeg ikke som absolut Regel vil sige, at man ikke ellers kunde komme til at give en eller anden af de Bestemmelser, som her foreslaaes, tilbagevirkende Kraft. En anden Betragtning, som jeg ønsker at gjøre gjældende, og som jeg for mit Bedkommende er forpligtet til at gjøre gjældende, er den, at der maa anvendes ikke liden Skønsomhed i Valget af de Midler, som man vil anvende for at naae sit Maal, og at det ikke vilde være forsvartigt for at fremme Fæstevæsenets Afløsning til Selveiendom tillige at standse enhver forstandig og rimelig Udvikling af vor Landbolovgivning i andre Retninger. — Naar jeg nu skal vende mig til Lovforslaget, vil jeg sige, at de 4 første Paragrapher forekomme mig at henhøre under den sidste Kategori, foruden at ogsaa enkelte af dem falde ind under min første Betragtning, forsaavidt der nemlig gives dem tilbagevirkende Kraft. De staae efter min Formening i en saa løs Forbindelse med den hele Fæstelovgivning, at jeg nærer megen Betænkelighed ved at gaae ind paa dem.

Ved nærmere at omtale dem skal jeg søge at godtgjøre, at man ved at fastholde dem i den Almindelighed, hvori de her opstilles, udsætter sig for at gjøre en Skade, der langt vil overgaae den Fordeel, som man gennem dem vil være istand til at udrette med Hensyn til Fæstegodsets Dvergang til Selveiendom. Jeg skal da standse et Øieblik ved § 1. Efter de Bemærkninger, hvormed den ærede Forslagsstiller har ledsaget denne Paragraph, er jeg ikke i Tvivl om, at hans Hensigt er, at denne Bestemmelse ogsaa skal træde i Kraft overfor de nuværende Fæstere, hvis Fæstes Begyndelse ligger bag ved Loven af 1861, hvorved der altsaa gives Bestemmelsen en ligefrem tilbagevirkende Kraft paa en mellem Mand og Mand oprettet Contract. Selv om den ærede Forslagsstiller ikke udtrykkelig havde sagt det, vil dette desuden ligefrem følge af Bestemmelsens Indhold; thi forsaavidt den kun skal gjælde de fremtidige Contracter, findes allerede den fornødne Bestemmelse derom i Loven af 1861 § 8. Jeg maa imidlertid, endog affeet fra dette Spørgsmaal, sige, at det forekommer mig, at denne Bestemmelse i det Hele taget hviler paa en altsidigt Betragtning af Fæsteforholdet, og derimod aldeles undlader at tage Hensyn til de Forordringer, som et forstandigt Hensyn til Jordens Benyttelse ogsaa i Skovbrugets Tjeneste nødvendigviis maa kræve. Jeg skal i saa Henseende tillade mig at henlede ærede Medlemmers Opmærksomhed paa den hele Maade, hvorpaa Skovvæsen og Agerbrug ere vorede op sammen i vort Land, og den Maade, hvorpaa de i sin Tid bleve udskilte, og at samtidig dermed den Lovgivning, der væsentligt satte sig som Opgave at værne om Fæsternes Ret, dog tillige fandt, at der var en Nødvendighed for at tage de Forbehold overfor Skovvæsenets Forordringer, som det ærede Medlem ganske vil udplette. Nu skal jeg villig erkjende, at en stor Deel af de Forordringer, som man dengang troede at maatte opretholde, maaskee allerede i Aarenes Løb ere blevne tilfredsstillende; men det lader sig dog paa den anden Side ikke benægte, at der endnu kan være saadanne ufaldbyrdede Forhold tilbage, om hvilke man ved en forstandigt Betragtning